Вариации, фр. Variations, ит. Variationi, нѣм. Variationen — 1) Ритмичнитѣ, мелодични и хармонични промѣни и превръщения на една тема, или музикална фраза — за да се представи тя въ една нова свѣтлина, по единъ другъ начинъ. Споредъ едни музиколози — произходътъ на В. се намира въ срѣдновѣковнитѣ композиции или въ Григориянската епоха, когато въ литургийното пѣние jubili се изпълнявали въ различни форми — въ зависимость отъ думитѣ (текста). Споредъ други — още въ раннитѣ полифонични творения. Литургиитѣ на Дю Фай отъ XV ст. сж първитѣ творения въ циклична форма. Майсторитѣ - полифонисти отъ XVI ст. употрѣбяватъ измѣнени теми, въ видъ на последовни вариации при компонирането на хоралитѣ. Инструменталнитѣ вариации сжществуватъ отъ XVI ст.. Въ 1578 испанския органистъ Антонио де Кабецонъ писалъ много сюити подъ заглавие „Differencias", а въ 1591 англичанинътъ У. Бърдъ е писалъ вариационни сюити за виржиналъ. У Фрескобалди вече, вариациитѣ на темата сж твърде напреднали. Въ неговитѣ **партити** отъ 1614 се намиратъ вече истински **В.** — въ партитата върху една Romanescka има 14 вариации върху тази танцова пѣсень. Въ старитѣ майстори една **В.** има само единъ елементъ на промѣна (при запазване такта и тоналностьта) — или само ритмически, или само мелодически, и фигуриранията сж били главното срѣдство; при класицитѣ вече имаме едновременно нѣколко промѣни — и на такта и на тоналностьта; стѣсняване или разширяване обема на темата — чрезъ изпускане на отдѣлни тонове или прибавяне на нови, накжсо — използуване на всички възможни срѣдства за постигане разнообразие. Голѣмъ майсторъ на **В.** е Бетховенъ. Неговитѣ „Тридесеть и три вариации" за пиано върху една тема отъ Диабели, по своето майсторство и красота, сж образецъ на тази форма. 2) Подъ „разширена вариация" въ съвремената композиционна наука се разбира развитието, което може да изтърпи, и на което може да се подложи една тема.

Варлаамовъ, Александръ Игоровичъ — руски пѣсененъ компонистъ, род. 27 ноемв. 1801, умр. 27 окт. 1848 въ Петербургъ, ученикъ на Бортнянски въ Придворната пѣвческа капела, по-късно преподаватель по пѣние въ нея. Романситѣ му — надъ 200 — сж били много обичани въ Русия — особно „Красный сарафанъ".

Варне, Пиеръ Жозе — Varney, Pierre Joseph — французки оперетенъ компонистъ, род. 1 дек. 1811 въ Парижъ, умр. 7 февр. 1879 въ Парижъ, билъ цигуларъ въ Хага, Парижъ и други французки градове, авторъ на революционната пѣсень „Mourir pour la patrie" — „Да умремъ за отечеството" и на нѣколко оперети.

Варшавиенъ — полски танцъ — приличенъ на мазурката.

Васиелевски, Йозефъ Вилхелмъ фонъ — Wasielewsky, Joseph Wilhelm von — превъзходенъ виртуозъ на цигулка и музикаленъ историкъ, род. 17 юни 1822 въ Грослезенъ при Данцигъ, умр. 13 дек. 1896 въ Зондерхаузенъ; ученикъ на Лайпцигската консерватория (Давидъ-цигулка, Менделсонъ и Хауптманъ-теория), първи цигуларь въ оркестъра на Гевандхауза и сътрудникъ на „Сигнали", 1850 концертмайсторъ въ Дюселдорфъ, 1852 музикдиректоръ въ Бонъ, и следъ това такъвъ въ Дрезденъ, дето се установява на продължително пребивание. Отъ трудоветѣ му най ценни сж: „Цигулката и нейнитѣ майстори", биографиитѣ на Роб. Шуманъ и Бетховенъ, „История на инструменталната музика въ XVI ст." и „Цигулката въ XVII ст. и началото на инструменталната композиция".

Василева, Мара — оперна пѣвица — (лирико-колоратурно сопрано), род. 21 февр. 1896 въ гр. Карлово, още като ученичка въ прогимназията въ Видинъ пѣе на сцената, а като гимназистка въ София взема участие въ концертитѣ на I девическа гимназия. Едновременно съ следването въ последния класъ на гимназията учи пѣние въ частното музикално училище — при Ефтимия Илкова. Следъ свършване на гимназията, постжпва съ конкурсъ (за 3 мѣста 137 кандидати отъ цѣлъ свѣтъ) въ кралската консерватория „Джузепе Верди" въ Милано, като ученичка по пѣние на директора комаидаторе Галиняни, а частно и